

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויגש

עשרים, נמצאו כולם יחד מניסים שלוש מאות. לכן הביא יוסף שלוש מאות גיבורים, ועימו יחדיו הרי הם שלש מאות ואחד ואין השבטים יכולים להניסם, ויש להם לירא! כפתור ופרח!
(גנא דפלפלי)

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני... (מד, יח)

על פסוק זה שבפתח הפרשה שנינו במדרש רבה: אמר רב סימון: בנימוסין (=בספר החוקים) שלנו כתוב: "אם אין לו - ונמכר בגנותו" (שמות כב, ב).

מדרש תמוה זה נתפרש על-ידי רבי יעקב קראנץ ("המגיד מדובנא") בדרך הבאה: יהודה מבקש בכל כוחו להניא את השליט המצרי מלהחזיק בבנימין אחיו כעבד. משום כך הוא מביא לפניו חוק קדום בדיני גניבה, שגנב הנתפס בחטא ואין לו ממה לשלם - נמכר לעבד, ובעבודתו פורע את חובו לבעלים. ולכאורה, יש מקום לתמוה על חוק זה: כלום ירצה אדם להחזיק

בביתו עבד, שהוא גנב ויכול לפגוע שוב ברכושו? אלא ההנחה היא, שהאדם מטבעו ישר והגון, ונאלץ לשלוח יד בגניבה רק מחמת מחסור ומצוקה. ומעתה, שאינו עתיד לסבול מחסור בבית מעבידו, שוב לא ישלח ידו בגניבה.

כל זאת - אומר יהודה - נכון לגבי גנב רגיל, שנכשל בחטא מחמת עניו ודלותו. אבל בנימין אחי הוא "בן-טובים", שלא חסר לו דבר בבית אביו. ואם בכל זאת שלח ידו ברכוש הזולת - סימן שהוא מטבעו גנב; וקיים חשש סביר, שהלה יחזור לסורו בהזדמנות הראשונה. כלום יסתכן מישהו להחזיק בביתו אדם כזה, העלול

בכל יום לשלוח ידו בכליו ובכל רכושו?!

"ויגש אליו יהודה" (מד, יח)

בעצם מדוע דיבר יהודה אל יוסף בכעס? הלא הוא עצמו פסק את דינו "הננו עבדים לאדוני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו" ואילו עתה כאשר הקל יוסף על העונש ואמר רק האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד, נמלך פתאום יהודה להתנגד ובתוקף רב, לפסק הזה? אלא בתחילה היה סבור יהודה

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה" (מד, יח)

מסביר רבינו האור החיים הק' שיהודה התכוון לומר ליוסף 'כי כמוך כפרעה', שלמרות שלב מלכים ביד ה' להטותו לעשות את הטוב והישר בעיני ה', מכל מקום יש חשש שהשרים שלו יבואו להטות אותו מדרך הטוב ויעוותו את מחשבתו, ויטו את דעת המלך לעשות כרצון לבם, ולכן מבקש יהודה לדבר באזני יוסף שלא ישמעו השרים ויבואו להטותו. 'כי כמוך כפרעה' שלב מלכים ביד ה', ולבך נמצא ביד ה', ולא כדאי שיבואו השרים להטות את לבו היפך רצון ה'.

[מתוך דבריו אלה למדים, שהשרים יכולים לשנות ולהטות את לבו, ממה שהכניס ה' בלבו של המלך].

"ויגש אליו יהודה" (מד, יח)

מובא בליקוט שמעוני (רמז קנ): "נכנסו לתוכחות, אמר יהודה אשלוף חרבי ואחריב חורבנות... שיגר יוסף לפרעה שישלח לו שלש מאות גיבורים".

יש ליתן טעם, מדוע ביקש יוסף להטיל מוראו דווקא בשלש מאות? ונראה לבאר בדרך פלפול: דהנה איתא בפרשת בחוקותי (ויקרא כו, ח): "ורדפו מכם חמישה מאה, ומאה מכם רבה ירדפו ונפלו אויבכם לפניכם לחרב". והקשה רש"י, דאין החשבון עולה יפה, דאם חמישה מניסים מאה נמצא שהאחד מניס עשרים, וא"כ מאה מניסים אלפיים ולא

רבה. ויעוין בשפתי חכמים שביאר, שתחילת הפסוק עוסק באדם החלש שבך, היינו אנשים שאינם גיבורי צבא והם ניסו חמישה מאה, אבל סוף הפסוק בגיבורי צבא מדבר שניסו מהם מאה רבה. נמצאנו למדים שגיבור אחד מניס מאה אויבים (שהרי מאה גיבורים מניסים עשרה אלפים), ואדם פשוט מניס עשרים, כמו שנתבאר. מעתה, החשבון נפלא ומאיר: כאן היו אחד עשר שבטים, עשרה שאינם גיבורי צבא, ויהודה שהוא גיבור צבא. נמצא שיהודה רודף מאה, ועשרת אחיו כל אחד רודף

"האמנתי כי אדבר"

יהודי חריף מוח הוזמן לדין תורה אצל אחד מגדולי הדיינים שבדור הקודם. אותו רב היה ידוע כגאון עצום הבקיא בכל חלקי התורה. ואכן, במהלך הדין נזרקו מפיו אלפי מקומות שכוחים מכל ארבעת חלקי השולחן ערוך. היה זה מחזה מפעים, לראות יהודי השולט באופן כה מדויק ומעורר הערצה בכל סעיף והלכה שבתורה. ואז, בעיצומם של הדיונים הסוערים, הבחין היהודי השנון כי מידי מספר רגעים זורק הדין שלפניו מבט קצר על פיסת קלף קטנה שנחה על השולחן. היהודי, שנון היה, אבל לא פחות מכך - סקרן... הוא הציץ לתוך הפתק הקטן...

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים 'וכבד ב"ר צבי'
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשוון

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויגש

עלילת דם מרושעת התרקמה בעיירה קעלין. בלב האישום ניצב רבי שמואל הלוי קעלין, בעל ה"מחצית השקל". גופת גוי נמצאה ללא רוח חיים כשלצידה סכין שכביכול נהרג בה.

גויי העיירה הגיעו לבית המשפט ודרשו נקם מהרוצחים, הם טענו שהסכין שייכת ל"מחצית השקל". נקרא רבי שמואל למשפט ושם נשאל האם הסכין הזו שלו. הוא ידע היטב איזה אישום עומד כנגדו ונגד הקהילה, ובכל זאת השיב בקול רגוע: הסכין שייכת לי, מביתי נגנבה. אולם אני מכחיש כל קשר לרצח.

בני הקהילה תמחו לדבקותו של רבם במידת האמת, לפחות בעת שכזו כדאי שישנה ממנה.

בסופו של דבר השופטים אכן מצאו כדברי הרב: הסכין נגנבה מביתו והוא זוכה. או אז הסביר הרב למשתאים: כאשר עמד יהודה מול יוסף ונדרש להביא את בנימין, סבר הרי שיוסף לא מכיר את בנימין, לפיכך יכל יהודה להביא כל מי שירצה ולומר שזהו אחיהם. אולם אף בשעת הסכנה דבק באמת והודיע שאינם יכולים לחזור למצרים בלי אחיהם הקטן. (במחשבה תחילה)

"ונפשו" קשורה בנפשו" (מד, ל)

המשגיח רבי אליהו לופיאן זצ"ל היה מספר, שהכיר יהודי חופשי שהיה חדור אהבה עזה לתורה ולומדיה, כשהתעניין אצלו מאין צמחה לו אהבה שכזו ומה מקורה, גילה היהודי את מקור הדברים וזה סיפורו: בצעירותו נסע לראדין על מנת להתקבל כתלמיד בישיבתו של החפץ חיים, את

הבחינה עבר בקלות והנהלת הישיבה מצאה בו כלי מוכשר בידיעת התורה, אלא שבסופו של דבר לא נתקבל לישיבה, מצאו בו דעות נפסדות והוא קיבל צו ופקודה לעזוב את הישיבה ללא שהות.

"כבר איחרתי את הרכבת האחרונה היוצאת מראדין, אנא ירשוני לעשות את הלילה בישיבה ומחר אעזוב את העיר" התחנן הבחור, "אין לך מקום בישיבה" באה התשובה.

"אבל היכן אליו הלילה?" שאל את החפץ חיים... וכאן התגלתה מידת אהבת ישראל של גאון ישראל האיש החפץ חיים, "בדירתו יש עליית גג תוכל לשכב שם ללינת לילה" אמר, והוא החפץ חיים בעצמו הכין לאורחו מיטה נוחה והלה נשכב ונרדם.

ויהי בחצי הלילה והדלת נפתחה בלאט ומתוך החשיכה מבחין האורח כי החפץ חיים שהיה זקן בא ימים נכנס אל החדר לבדוק

כי הגיעה שעתם להעניש על חטא מכירת יוסף, ומידה כנגד מידה לא בטלה, הם מכרו את יוסף לעבד, והריהם נלקחים עתה כולם לעבדים, והצדיקו את דינם, וע"כ אמר מה שאמר, אבל משראה יהודה, שהוא משחרר את כולם, ולוקח דווקא את בנימין לעבד, שבכלל לא השתתף במכירתו אז התברר לו שזו רק סתם עלילת שווא, וע"כ "ויגש יהודה" להתנגד לעלילה זו, בתוקף ובדברים קשים. (אלשי"ך)

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני" (מד, יח)

נאמר בבראשית רבה צג ו': "אמר רבי סימון בנימוסין שלנו כתיב (שמות כב, ב) 'ואם אין לו ונמכר בגנבתו', וזה יש לו לשלם". קשה, הלא יהודה רוצה לפטור את בנימין מ"ואם אין לו ונמכר בגנבתו" על ידי תשלום הגנבה, אם כן היה עליו להקדים את הרישא של הפסוק שהוא עיקר טענתו: "בנימוסין שלנו כתיב 'שלם ישלם'" (אמנם יש מהדורות

של המדרש שבהן כן מוזכר הפסוק מראשיתו). ועוד יש להקשות: מה מועילה טענת יהודה כי יש ביד בנימין לשלם את גנבתו, והרי יוסף יכול להשיבו כי אין מדובר בחפץ רגיל שיש לו ערך מוגדר, אלא מדובר בגביע מיוחד שבעזרתו מנחשים, ולגביע כזה אין ערך כספי!

בספר "פניני קדם" מביא בשם "לקוטי שושנים" שענין אחד מתרץ בשני: אם יהודה היה אומר לו "שלם ישלם", באמת היה יוסף יכול לדחותו בטענה שלגביע אין ערך כספי. לכן אמר לו יהודה: "אם אין לו ונמכר בגנבתו", ואומרת הגמרא (קידושין יח

ע"א) "גניבו חמש מאות, ושווה אלף - אינו נמכר כלל". לכן טען לו יהודה טענת "ממה נפשך": אם תסכים - אזי "שלם ישלם", ואם תאמר שלחפץ הגנוב אין ערך - אזי גם לבנימין אין ערך ואם כן עליו לשחרר אותו.

"ידבר נא עבדך דבר באוני אדני" (מד, יח)

על דרך הצחות, אמר יהודה ליוסף: יקום אותה העבד שרדף אחרינו וילחש לך באזנך, שהרי מי כמוהו יודע שכל דברך עלילות המה שאין להן שחר. (מעשה ה')

"כי לא נוכל לראות פני האיש ואחינו הקטן איננו איתנו" (מד, כו)

היה רשום עליו, בכתב אשורית: "שיויתי ה' לנגדי תמיד". פנה היהודי בפליאה לאותו דיין: ילמדנו רבינו, כיצד זה ייתכן? הרב הוא הרי גאון עצום! בעל זיכרון אדיר! הרב שולט בכל חלקי התורה - ישר והפוך! אז כיצד, יסביר לי הרב, כיצד דווקא את הפסוק המוכר הזה - אינו זוכר???

הרה"צ ר' אשר פריינד זצ"ל לימד אותנו: יכול אדם לעסוק בתורה ימים ושנים, יכול הוא לאסוף לעצמו מלאי כביר של דיבורי אמונה - אבל כל אלו הם רק 'דיבורים'... דיבורים ותו לא! **בשביל לחיות עם ה' - צריך לעבוד קשה!** צריכים להילחם עם עצמינו! כי כמה שקשה להתעמק בסוגיה מוקשה - הרבה יותר קשה לחיות עם התבוננות ואמונה...

(נקודות של אור - ספינקא)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויגש

**"והנה עיניכם רואות... כי פי המדבר אליכם"
(מה, יב)**

מפרש רש"י: "בלשון הקודש". מבואר מדבריו שיוסף ציין כהוכחה לזהותו את העובדה שהוא מדבר בלשון הקודש. הרמב"ן תמה על הוכחה זו, הוא קובע שבתקופה ההיא ידעו רבים במצרים את לשון הקודש, ועל אחת כמה וכמה שהמושלים הכירו את השפה! ואם כן תמוה כיצד הוכיח יוסף את זהותו מכך שדיבר בלשון הקודש?

כדי ליישב את תמיהתו מקדים רבי אברהם מאיר גלאנצר שליט"א (מוריה, כסלו תש"ס) ומביא שאלה אחרת: כיצד לא זיהו האחים את יוסף לפי קולו? (-והרי מבואר הלכה שניתן לסמוך על טביעות עין של קול"). רבי יהונתן אייבשיץ (תפארת יהונתן) מיישב זאת כך: זיהוי על סמך הקול מתאפשר רק כאשר האדם משתמש באותה שפה בה הכירו אותו לפני כן, וזאת משום שלכל שפה יש מבטא ואופן היגוי שונה "עד שמי שמכיר בלשון אשכנז, ואינו מכיר בלשון צרפת, ושומע את חבריו מדבר

בלשון צרפת אינו מכיר בקולו". ואם כן מובן מדוע לא זיהו האחים את יוסף לפי קולו. מכיוון שהם הורגלו לשמוע אותו בלשון הקודש - ובמצרים הרי שוחח איתם יוסף בשפה זרה באמצעות מתורגמן.

לפי"ז - אומר הרב גלאנצר - מיושבת גם תמיהת הרמב"ן: כאשר יוסף מציין בפני אחיו את העובדה שהוא מדבר בלשון הקודש, אין כוונתו להוכיח שהוא יוסף מעצם השימוש בשפה, אלא שכוונתו לומר לאחיו שכעת הם יכולים לזהות אותו לפי טביעות הקול

- שכן הם הורגלו בעבר לשמוע אותו מדבר בשפה זו!

"לכולם נתן לאיש חליפות שמלות" (מה, כב)

ראיתי לרב שער בת רבים ז"ל שהקשה, מה כוונת יוסף כשנתן להם חליפות שמלות, הרי לא היה חסר להם בגדים? ונראה לומר, לפי שנאמר קודם לכן כשמצא את הגביע באמתחת בנימין ויקרעו שמלותם", לכן הוצרכו להחליף בגדים. (בכור יעקב)

"ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים" (מה, כג)

למה הוא שלח עשרה ולא אחד-עשר? הרי אחד-עשר שבטים עולים חזרה. מבאר המושב זקנים, בשם רבינו אפרים: שבאמת יוסף לא שלח את בנימין חזרה. אמר להם יוסף - אתם תעלו חזרה ובנימין נשאר איתי היות ויעקב אבינו חשש, שמא יקרה לו אסון בדרך, אמר יוסף, תשאירו אותו כבר פה, בין-כה יעקב עומד לרדת לפה, שלא יקרה לו אסון בדרך. לפי"ז אומרים

את מידת הקור בחדר, משהרגיש כי האוויר קריר פשט את מעילו בו היה עטוף וכיסה את הבחור הישן. סיים האיש בקול נרגש וחנוק מדמעות את סיפורו לרבי אליהו ואמר, המעיל ההוא מחמם אותי עד היום הזה.

"ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו, ויאמר להם אני יוסף אחיכם אשר מרתם אותי מצרימה" (מה, ד)

כאשר נתוודע יוסף אל אחיו, אמר להם (בראשית מה, ג): "אני יוסף העוד אבי חי? ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו", ואחר כך קורא להם שוב (פסוק ד): "ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי, ויגשו" ויאמר להם "אני יוסף אחיכם אשר מרתם אותי מצרימה", ולכאורה לא מובן, מה הוסיף להם עתה מה שלא אמר להם בתחילה. הלא כבר אמר להם קודם "אני יוסף" ועתה כשניגשו אליו מה הוסיף בדבריו? וביאר הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל על פי מה שכתב רבי יהונתן

אייבשיץ (יערות דבש דרוש טו) על דברי דוד המלך בשעה שבכה על אבשלום בנו אמר (שמואל ב יט, א) "בני בני אבשלום" "אבשלום בני" - שבע פעמים "בני", ובכל פעם שאמר "בני" העלה אותו ממדור אחד של גיהינום ואמר שבע פעמים כנגד שבע מדורים. והקשה ה"יערות דבש" וכי אמירת "בני" כאמירת "קדיש" שתוכל להוציאו מגיהינום? ותירץ, כי דוד באמרו בני בני אבשלום, נתכוון ללמד עליו סגוריא, כי הטבע לא נותן לבן למרוד באביו, ואיך זה קרה

שאבשלום מרד באביו? אלא ודאי זו היא גזירה מן השמים כמו שאמר הכתוב (שמואל יב, יא): "הנני מקים עליך רעה מביתך", ובכן אין עליו כל כך אשמה, והמעט שהיה לו נתכפר בהריגתו והגם שאם לא הייתה לו נטייה כזאת, לא היו מגלגלין כך על ידו, על כל פנים כיוון שיש גזירה הדבר נעשה יותר בקלות אף שהוא נגד הטבע וליזה אמר: בני אבשלום! אבשלום בני! איך עשית זאת?! הלא ודאי זוהי גזירה מן השמים ועל ידי כך היה מצילו מגיהינום. ועל פי הקדמה זו ביאר הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל את הכתוב הנ"ל, כי תחילה אמר להם יוסף "העוד אבי חי". כי נבהלו מפניו רצה לעודדם שוב קראם ואמר להם: "אני יוסף אחיכם!" כאן הוסיף "אחיכם", לומר להם כי לפי הטבע לא ייתכן שאח ימכור את אחיו, ואם בכל זאת עשיתם זאת, אין זאת אלא בגזירה מן השמים "כדי להחיות עם רב", ובכן "אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מרתם אותי הנה, כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם". ודו"ק כי נחמד ודפח"ח.

"ונאמן אתה להחיות מתים"

ר' אשר היה אומר: **כדי שתהיה 'תחיית המתים' - צריך קודם לכן שיהיה 'תחיית החיים'...**

כי כל עוד אנחנו לא מתחילים 'לחיות' באמת, כל זמן שאנו מסתובבים בפנים נפולות והבעה עצובה - איזו תועלת תהיה בתחיית המתים? הם הרי יקומו למקום יבש וחסר חיים!
אבל, אם נתחיל לחיות, אם נחיה חיים אמיתיים - מלאי שמחה ומשמעות, נוכל להאיר גם לשוכני העפר ולעוררם לתחייה...

(נקודות של אור - ספינקא)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויגש

תורה בזמן זה, בהוסיפו, שרבינו היה רגיל בין מנחה למערב ללמוד עם בעלי הבתים הלכות פסוקות ודינים פשוטים שצריך כל אחד לדעת, עד שכל האנשים הפשוטים ביותר ידעו את כל ההלכות הנוגעות להם.

שאל אותו אחד, אם ידעו הלכות רבות כל כך, מדוע קרא להם אנשים פשוטים, השיב להם: "אז איך זאג דיר אז זיי זענען געווען פראסטע יידן - זענען זיי געווען פראסטע יידן" [כשאני אומר לך שהם היו אנשים פשוטים - הם היו אנשים פשוטים], וסיפר לו לדוגמה, שהוא היה רגיל להקשיב לשיעורו זה של רבינו, ופעם אחת לאחר הלימוד שמע שאחד המשתתפים בשיעור אמר לחברו: "ער פרעדיגט וואסער - און טרינקט וויין"... [הוא מטיף מים - ושותה יין] כלומר, שאינו נאה דורש ונאה מקיים. זאת כאשר בשיעור אמר רבינו שבשעת קריאת שמע צריך הקורא להשמיע לאוזניו, כאשר טענו הם בטענם שרבינו בעצמו רק שפתותיו נעות בעת קריאת שמע, וקולו לא ישמע כלל.

על כך אמר המהר"ם שיק, שלא כן הדבר, אלא כאשר קרא רבינו את הפסוק הראשון בקריאת שמע, היה רגיל לשפוף במצחו בדבקות עצומה, ופניו נעשו כאש להבה, עד שכאשר סיים את הפסוק הראשון, היו ידיו נופלות מעיניו בלי כח ונשתנתה צורתו ונתחווה כסיד. לכן היו רק שפתותיו נעות מרוב דבקות, וכאשר הש"ץ הסתכל בפניו, וראה שפסקו שפתותיו מלנוע, ידע שגמר ואמר "ה' אלוקיכם אמת". ואילו האיש הפשוט הזה, דימה בנפשו שרבינו אינו קורא קריאת שמע כהלכה -

"איז ער נישט געווען קיין פראסטער איד?!" [האם לא היה אדם פשוט?!] (ספרא דמלכא)

"כל הנפש לבית יעקב... שבעים" (מו, כז)

עשו, שש נפשות היו... קורא אותן נפשות ביתו (לו, ו) יעקב שבעים... קורא אותן נפש לפי שהיו עובדים לאל אחד (רש"י). המהות של ישראל היא אחדות, כי הם מאוחדים סביב הקב"ה ותורתו, נפש - רצון כמו "אם יש את נפשכם", ואצל עשו יש לכל אחד רצונות שלו, וזה כי כל אחד דואג לביתו לחייו הגשמיים, אבל כאשר מתאחדים סביב רצון אחד נקראים נפש, כי הרצון הוא משותף ומאוחד, ולכן גם לא הוזכר ביתו כי אין זה רצונות ארציים אלא רוחניים, תלמידי חכמים נקראים חברים, כי חברתם היא האמיתית. (רמב"ם)

המפרשים - מובן למה יהודה נענש, כתוב בגמרא (מסכת מכות יא.) שעצמותיו של יהודה, היו מתגלגלים בארון ארבעים שנה, כי נידוי אפילו על תנאי צריך הפרה, והיות ויהודה קיבל על עצמו אנכי אערבנו מידי תבקשנו, אז היות והוא עשה נידוי על עצמו, התגלגלו עצמותיו במדבר. שואלים כולם - למה התגלגלו, הרי הוא החזיר אותו? עפ"י המושב זקנים הזה, הוא לא החזיר אותו באמת... אמר "שיישאר במצרים", אם ככה, הוא לא יכל לקיים אנכי אערבנו מידי תבקשנו, כי הוא לא הביא אותו. אמנם לא קרה לו שום דבר, אבל הוא נשאר במצרים.

"ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים" (מה, כג)

שואל המהר"ל (גור אריה) על הפסוק: למה כזאת עשרה חמרים? משיב המהר"ל ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים. אמר יוסף ליעקב, אבא, אתה רואה את החמורים האלה, אתה רואה שהם נושאים מכל טוב מצרים, שום חמור לא יודע מה יש לו על הגב, אומרים לו "לך", והוא מתחיל ללכת... אין לו שום שליטה, על מה שיש לו על הגב. אמר המהר"ל - מבקש יוסף מאביו: "אבא, כמו שחמור לא יודע מה יש לו על הגב, ככה השבטים, לא ידעו מה הם עושים, הם היו מחוסרי שליטה במעשים שלהם, אל תתבע מהם שום דבר! אלוקים חשבה לטובה".

"ולאביו שלח... מטוב מצרים" (מה, כג)

יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו (רש"י)

פעם לפני סעודת שבת, שמע הרה"ק האדמו"ר האמצעי מלובביץ' זיע"א את הגבאי מתווכח עם חסידים על כמות היין שהם עתידים לתרום לשולחן. אמר להם הרבי, מדוע לא אמרה התורה בפירוש שיוסף שלח לאביו יין? והטעם הוא משום שנאמר בגמרא "הדיבור רע ליין" (כריתות ו ע"ב) על יין אין מדברים, יין נותנים.

"ויבך על צואריו עוד" (מו, כט)

אמרו רבותינו מכאן שקרא קריאת שמע (רש"י). הרה"ג רבי ליפמן ראזענבערג מק"ק קראסנע סיפר, שרבו המהר"ם שיק היה רגיל לנסוע בכל שנה לאיזה כפר סמוך לעיר חוסט כדי לפוש קמעא. ראה בכפר ההוא, שבין מנחה למערב מעבירים אנשים את הזמן בדברים בטלים. ציוה להם שיקבעו שיעור בלימוד